

POSTANOWIENIE

Dnia 25 września 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera

w sprawie z powództwa E. P.
przeciwko Domowi Pomocy Społecznej w K.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 25 września 2014 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w N.
z dnia 27 listopada 2013 r., sygn. akt IV Pa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powódki E. P. na rzecz pozwanego Domu Pomocy Społecznej w K. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w G. – Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 15 października 2012 r., IV P (...), oddalił powództwo E. P. przeciwko Domowi Pomocy Społecznej w K. o przywrócenie do pracy.

Apelację od powyższego wyroku wniosła powódka.

Sąd Okręgowy w N. – Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 27 listopada 2013 r., IV Pa (...), oddalił apelację.

Sąd Okręgowy podzielił ustalenia faktyczne i oceny prawne Sądu Rejonowego co do tego, że istniały podstawy do rozwiązania z powódką

(zatrudnioną na stanowisku dyrektora Domu Pomocy Społecznej w K.) umowy o pracę bez wypowiedzenia z powodu stwierdzonych w czasie kontroli nieprawidłowości w zakresie prowadzenia depozytów pensjonariuszy Domu.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego wniósł w imieniu powódki jej pełnomocnik, zaskarżając wyrok w całości. Skarga kasacyjna została oparta na podstawach: 1) naruszenia przepisów prawa materialnego - art. 52 § 1 k.p., co polegało na błędnym podporządkowaniu ustalonego stanu faktycznego do stanu wynikającego z hipotezy tej normy prawnej, która nawet nie została powołana w wypowiedzeniu umowy o pracę oraz w uzasadnieniach wyroków Sądu Okręgowego oraz Sądu Rejonowego; 2) naruszenia przepisów postępowania - art. 233 k.p.c., art. 11 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c., w wyniku oparcia ustaleń faktycznych na protokole kontroli, z którego nie wynikało, podobnie jak z pisma o rozwiązaniu umowy o pracę, że powódka jako dyrektor Domu Pomocy Społecznej w K. dopuściła się ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych, i dokonania bardzo pobieżnych ocen postępowania powódki, które nie stanowiło ciężkiego naruszenia jej obowiązków pracowniczych, a ponadto przez niewyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa i powołanie się na ustalenia sądu karnego, które nie były wiążące dla Sądu Rejonowego i Sądu Okręgowego.

Pełnomocnik skarżącej wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Konieczność przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca uzasadniła tym, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona oraz istnieje potrzeba wykładni art. 52 § 1 pkt 1 k.p. budzącego poważne wątpliwości co do zakresu jego zastosowania w niniejszej sprawie.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pełnomocnik skarżącej podniósł, że Sąd Okręgowy, podobnie jak Sąd Rejonowy, nie wyjaśnił podstawy prawnej wyroku i nie przytoczył przepisów prawa. W uzasadnieniach tych wyroków nie stwierdzono, że powódka jako dyrektor Domu Pomocy Społecznej w K. dopuściła się ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych. Sąd Okręgowy nie rozważył, jaki był zakres obowiązków powódki i który z nich w sposób rażący został naruszony. Zarzuty jakoby powódka miała działać na szkodę

pensjonariuszy, którzy mieli ponieść z tego tytułu straty finansowe, nie zostały potwierdzone. Przyczyną rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika były „wyniki kontroli”, a nie okoliczności wynikające z art. 52 § 1 k.p., który nie został powołany zarówno w oświadczeniu pracodawcy o rozwiązaniu umowy, jak również w uzasadnieniu wyroków Sądu Rejonowego i Sądu Okręgowego, co wskazuje na ogólnikowość i powierzchowność oceny materiału dowodowego i istotnych faktów. W ocenie pełnomocnika skarżącej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest oczywiście uzasadnione i celowe, ponieważ w wyroku Sądu Okręgowego nie został określony zakres obowiązków powódki jako dyrektora Domu Pomocy Społecznej, które zostałyby przez nią w sposób rażący naruszone na szkodę pracodawcy lub podwładnych.

Zdaniem pełnomocnika skarżącej w sprawie zachodzi konieczność wykładni art. 52 § 1 pkt 1 k.p. i wyjaśnienia czy ma on zastosowanie w sytuacji, gdy pracownik nie naraża zakładu pracy i podwładnych na szkody, straty finansowe, upraszczając pewne procedury i czyniąc to z konieczności i w interesie podwładnego.

Odpowiedź na skargę kasacyjną w imieniu pozwanego złożył jego pełnomocnik, wnosząc o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie oddalenie skargi kasacyjnej w całości oraz zasądzenie od powódki kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Nie spełnia wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. powołanie się przez skarżącego na jakiegokolwiek względy, które w jego ocenie uzasadniają przyjęcie skargi do rozpoznania. Argumentacja uzasadniająca taki wniosek powinna nawiązywać do wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2006 r., II CSK 65/06, niepubl.). Dla spełnienia wymagania uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do

merytorycznego rozpoznania nie jest wystarczające odwołanie się przez stronę skarżącą do jakichkolwiek okoliczności, które jej zdaniem przemawiają za takim rozpoznaniem. Jedynie wyraźne odniesienie się do co najmniej jednej z przesłanek, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c., i przedstawienie argumentacji przekonującej, że przesłanka taka w istocie w sprawie występuje, stanowi zadośćuczynienie obowiązkowi wynikającemu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 lutego 2006 r., IV CSK 8/06, niepubl.).

Jako okoliczności mające uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Przedstawione przez skarżącą okoliczności nie uzasadniały jednak – w ocenie Sądu Najwyższego – przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

1. Za potrzebą przyjęcia skargi do rozpoznania nie przemawiała powołana przez skarżącą konieczność dokonania wykładni art. 52 § 1 pkt 1 k.p., budzącego jej zdaniem poważne wątpliwości co do zakresu zastosowania w rozpoznawanej sprawie.

Odwołanie się do przesłanki istnienia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się jeszcze wykładni bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepubl.). Zgodnie z przyjętymi w doktrynie i judykaturze poglądami, brak potrzeby wykładni przepisów prawnych ma miejsce wtedy, gdy przepisy te zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie sądów, w szczególności w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 stycznia 2006 r.,

I PK 230/02, OSNAPiUS – wkładka 2003 nr 13, poz. 5). Jeżeli uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁴ § 2 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), skarżący powinien nie tylko wskazać przepisy, których wykładnia wywołuje poważne wątpliwości lub rozbieżności w orzecznictwie sądów, lecz także sformułować te wątpliwości (przy użyciu argumentacji prawnej), przekonać Sąd Najwyższy o ich powadze (skoro wątpliwości powinny być „poważne”) albo przytoczyć orzeczenia sądowe, w których dokonano rozbieżnej wykładni tych przepisów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, niepubl.). Brak sformułowania takich poważnych wątpliwości albo przytoczenia orzeczeń powodujących rozbieżności w orzecznictwie prowadzi do oceny, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie został w wystarczająco przekonujący sposób uzasadniony. Nie jest istotnym zagadnieniem prawnym wątpliwość skarżącego dotycząca tego, czy określony przepis został prawidłowo zastosowany do ustalonego w sprawie stanu faktycznego.

Skarżąca nie przytacza rozbudowanej argumentacji prawnej mającej dowodzić istnienia poważnych wątpliwości dotyczących interpretacji art. 52 § 1 pkt 1 k.p., jak również nie powołuje żadnych orzeczeń uzasadniających twierdzenie o rozbieżności w orzecznictwie sądów. Przytoczony fragment uzasadnienia orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 28 maja 2013 r. III APa 4/13 (LEX nr 1324718) stanowi potwierdzenie jednolitego stanowiska orzecznictwa dotyczącego wykładni tego przepisu. Podkreślenia wymaga, że wykładnia art. 52 § 1 pkt 1 k.p. nie budzi wątpliwości we wskazywanym przez skarżącą zakresie. Powódka uważa, że wymaga wyjaśnienia czy art. 52 § 1 pkt 1 k.p. ma zastosowanie w sytuacji, „gdy pracownik nie naraża zakładu pracy i podwładnych na szkody, straty finansowe, upraszczając pewne procedury i czyniąc to z konieczności i w interesie podwładnego”. Sąd Najwyższy w swym orzecznictwie wielokrotnie wyjaśniał przesłanki zakwalifikowania (na podstawie art. 52 § 1 pkt 1 k.p.) naruszenia przez pracownika swoich obowiązków jako ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych. Między innymi w wyroku z 24 lutego 2012 r., II PK 143/11 (niepubl.), Sąd Najwyższy stwierdził, że uzasadnioną przyczyną

rozwiązania z pracownikiem umowy o pracę w trybie art. 52 § 1 pkt 1 nie musi być jedynie zawinione uchybienie podstawowym obowiązkom pracowniczym, wywołujące istotną szkodę majątkową w mieniu pracodawcy. Taką przyczyną może być także zawinione i bezprawne zachowanie pracownika powodujące samo zagrożenie interesów pracodawcy. Orzecznictwo Sądu Najwyższego przyjmuje (por. wyrok z 21 lipca 1999 r., I PKN 169/99, OSNAPiUS 2000 nr 20, poz. 746), że do oceny czy doszło do ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych niezbędny jest znaczny stopień winy pracownika (wina umyślna lub rażące niedbalstwo). O istnieniu tej winy wnioskuje się na podstawie całokształtu okoliczności związanych z zachowaniem pracownika. Jak przyjął Sąd Najwyższy w wyroku z 19 sierpnia 1999 r., I PKN 188/99 (OSNAPiUS 2000 nr 22, poz. 818), w razie rozwiązania umowy z tej przyczyny ocena rodzaju i stopnia winy pracownika powinna być dokonana w stosunku do naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych, jak i z uwzględnieniem zagrożenia lub naruszenia interesów pracodawcy. W wyroku z 25 kwietnia 2013 r., I PK 275/12 (niepubl.) Sąd Najwyższy stwierdził, że interesu pracodawcy nie można sprowadzać do szkód majątkowych oraz interesu materialnego. Pojęcie to obejmuje także elementy niematerialne, jak np. dyscyplina pracy czy poszanowanie przez pracowników majątku pracodawcy (analogiczny pogląd wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z 23 września 1997 r., I PKN 274/97, OSNAPiUS 1998 nr 13, poz. 396, oraz w wyroku z 19 marca 1998 r., I PKN 570/97, OSNAPiUS 1999 nr 5, poz. 163).

Nie można więc uznać, że art. 52 § 1 pkt 1 k.p. wymaga wykładni w zakresie przedstawionym przez skarżącą. Należy podkreślić, że prawidłowe zastosowanie tego przepisu zależy od ustalonego w sprawie stanu faktycznego, który nie może być przedmiotem analizy Sądu Najwyższego.

2. W ocenie Sądu Najwyższego skargi nie można również uznać za oczywiście uzasadnioną. Z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko samego powołania się na oczywistą zasadność skargi, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście istnieje. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym – w jego ocenie – wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty na poparcie tego twierdzenia. Skarżący powinien przy tym w swoim wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa

materialnego lub procesowego, polegającą na jego oczywistości (postanowienie SN z 25 lutego 2008 r., I UK 336/07, niepubl.). Pojęcie „oczywistości” mieści się w sferze obiektywnej i łączy się z powinnością wykazania, że podniesione zarzuty naruszenia wskazanych przepisów prawa są uzasadnione *prima facie*, bez dokonywania głębszej analizy tekstu tych przepisów i bez doszukiwania się ich znaczenia (por. postanowienia SN z 24 kwietnia 2007 r., I CSK 100/07, z 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07, oraz z 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, niepubl.). Takiej kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa wymienionych w ramach podstaw kasacyjnych skarżąca nie wykazała.

Skarżąca nie przedstawia w uzasadnieniu skargi kasacyjnej przekonujących argumentów świadczących o tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Przede wszystkim nie można się zgodzić ze skarżącą, że Sąd drugiej instancji „nie wyjaśnił podstawy prawnej wyroku” oraz „nie określił zakresu obowiązków powódki jako dyrektora Domu Opieki Społecznej, które zostały przez nią w sposób rażący naruszone”. W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy powołał art. 52 § 1 pkt 1 k.p. oraz uznał, że dysponowanie przez powódkę pieniędzmi w imieniu pensjonariuszy Domu stanowiło rażące i drastyczne przekroczenie uprawnień, które należało zakwalifikować jako ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków pracowniczych. Sąd Okręgowy stwierdził, że powódka postępowała z pełną świadomością naruszania istniejących przepisów wewnętrznych obowiązujących u pozwanego. Prawdliwość zastosowania przepisów prawa materialnego dotyczących zasadności rozwiązania stosunku pracy jest ściśle uzależniona od dokonanych ustaleń faktycznych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2003 r., I PK 558/02, OSNP 2004 nr 16, poz. 283 oraz z 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNAPiUS 2003 nr 18, poz. 437). Sąd Najwyższy nie dokonuje oceny dowodów i jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji postanowienia. O kosztach wywołanych wniesieniem skargi kasacyjnej rozstrzygnięto na podstawie art. 98 k.p.c.

